

Jaarplan 2026

Voorwoord

Hierbij presenteren wij ons jaarplan op hoofdlijnen voor het jaar 2026. Het is samengesteld op basis van bijdragen van de actieve leden en vrijwilligers van onze vereniging. Onze ervaring is dat naast de in het jaarplan weergegeven activiteiten nog vele andere zaken, vragen en activiteiten op ons pad komen. Ook die pakken we met enthousiasme op!

Veel verenigingen, organisaties, het gemeentebestuur en inwoners van Zoetermeer weten de weg naar ons te vinden met verzoeken om medewerking of informatie over de geschiedenis van Zoetermeer. Als kenniscentrum voor de historie van Zoetermeer en voormalige Zegwaard kunnen en willen we altijd helpen, analoog en digitaal.

Voor de uitvoering van alle activiteiten en plannen en dus ook voor de continuïteit van onze vereniging kunnen we altijd een beroep doen op een vaste kern van vrijwilligers. Op hen bouwen en rekenen we, waarvoor we ze bij voorbaat bedanken!

We zien de uitvoering van de vele activiteiten met vertrouwen en enthousiasme tegemoet!

Jan de Ruiter, voorzitter

Tentoonstellingen, lezingen en films

Jaarlijks presenteren we vier **tentoonstellingen** over Zoetermeese geschiedenis in ons pand. In 2026 zijn dat in ieder geval 'Zoetermeer van boven' met luchtfoto's, 'Uitgaan in Zoetermeer' en tentoonstelling gerelateerd aan Open Monumentendag.

Om ons eigen gebouw nog optimaler te gebruiken en meer doelgroepen te bereiken zijn historische (verdiepings)**lezingen** gepland op vrijdagmiddagen.

We organiseren naast de Algemene Ledenvergadering een ledenavond met een historisch gericht onderwerp, interessante sprekers en begeleid door filmmateriaal.

We zoeken actief de samenwerking met instellingen die een relatie hebben met erfgoed in de stad en zetten de huidige goede samenwerking met partners voort.

Omdat de spanningsboog van (film) kijkers korter is dan in het verleden, kiest HGOS ervoor om nieuwe **films** niet (te) lang te maken en oude films, waar mogelijk, voor presentatiedoeleinden in te korten of te splitsen. Voor 2026 staan onder meer de volgende zaken op de planning:

- Het verwerven, bewerken, digitaliseren en archiveren van oude films over Zoetermeer
- Het produceren van nieuwe films over recente gebeurtenissen en ontwikkelingen
- Het verder opbouwen van een eigen HGOS Youtube – kanaal
- Organiseren van filmvertoningen met onze samenwerkingspartners op diverse plekken en bij diverse gelegenheden

Stadsbrede activiteiten

In 2024 en 2025 hebben we als ambassadeur van de programmalijn 7 "Goud maken" van de **Cultuurvisie 2030** meegewerkt aan de evaluatie van de vorige uitvoeringsagenda. Bij de bouw van de uitvoeringsagenda 2025-2030 waren we nauw betrokken. In 2026 leveren we onze bijdragen aan de activiteiten bij programmalijn 7 "Goud maken".

Ons pand wordt opengesteld voor de jaarlijkse muzikale activiteit **Gluren bij de burens** die een breed en ander publiek bij ons binnenbrengt.

We zorgen er jaarlijks voor dat er aandacht is voor herinnering van de **Tweede wereldoorlog** en andere oorlogen. Dit gebeurt door het ontvangen en adviseren van de jongerengroep rondom Theater na de Dam, onderzoek en advies in het kader van Stolpersteine en herdenkingen, publicaties en het beantwoorden van vragen van het gemeentebestuur en Zoetermeeders.

HGOS is lid van het Comité **Open Monumentendag**. Als lid van deze commissie vervullen wij tal van taken in de voorbereiding, de uitvoering en de voorlichting om de bevolking van Zoetermeer uit te nodigen een aansprekend programma over de hele stad te bezoeken.

De organisatie van een tentoonstelling in Dorpsstraat 132 is een vast onderdeel van de Open Monumentendag, ook in 2026. Het landelijk thema wordt zoveel als mogelijk aangehouden.

In het kader van de Open Monumentendag 2026 maken we samen met de gemeente Zoetermeer een informatiebord over erfgoed. Inmiddels zijn meer dan 25 **erfgoedborden** in de stad geplaatst.

Tijdens het tweedaagse **Historisch festival** eind september verzorgen we een tentoonstelling gerelateerd aan het thema van de landelijke Maand van de Geschiedenis en leveren we historische informatie voor de duizenden bezoekers in samenwerking met het Stadsarchief.

Gedurende het gehele jaar is HGOS actief met en bij activiteiten in de **Dorpsstraat** die een middelgroot tot groot publiek trekken. We zijn lid van de BIZ Vastgoed Dorpsstraat en van de BIZ Ondernemers. Ons pand is wekelijks op vaste tijden geopend en we doen mee op speciale Zoetermeerse dagen zoals Koningsdag en de Oldtimerdag. Ook tijdens de streekmarkt, Sint Maarten, Kaarsjes- of Lichtjesavond en Teckeldag zijn we open.

Publicaties

We zorgen voor het uitbrengen van vier afleveringen van het **tijdschrift 't Seghen Waert** volgens het nieuwe A4-formaat. Doel is hoogwaardige en leesbare artikelen te publiceren, naast het meer verenigingsgerichte nieuws. De redactie onderzoekt met welk uiterlijk, omvang en inhoud het tijdschrift optimaal kan functioneren.

Ook maakt onze webwinkel onderdeel uit van de site. Naast de papieren boeken zullen daar steeds meer digitaal te downloaden publicaties te vinden zijn. De laatste zullen deels ook als 'print-on-demand' papieren boeken beschikbaar worden.

We houden ons ook bezig met **andere vormen van publiceren** op papier. Interne en externe auteurs worden ondersteund tijdens hun onderzoek, bij de redactie en de vormgeving en ook wordt actief meegewerkt aan het (laten) financieren van boeken en andere publicaties.

De website www.geheugenvanzoetermeer.nl redigeren en vullen we samen met het Stadsarchief van de Gemeente Zoetermeer. Informatie over de historie van Zoetermeer is op een tijdlijn gerangschikt en te gebruiken bij het maken van werkstukken, scripties en project- en profielwerkstukken. De Tijdlijn en de daaraan gerelateerde Canon van de geschiedenis van Zoetermeer worden continue geactualiseerd en uitgebreid.

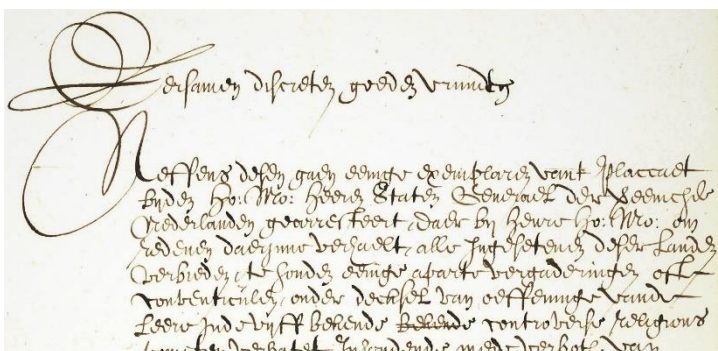
We onderhouden of werken mee aan **meerdere websites**: de verenigingssite www.oudsoetermeer.nl, de regionale geschiedenisite www.rijnlandgeschiedenis.nl en de Beeldbank Zoetermeer in www.geheugenvanzoetermeer.nl in samenwerking met het Stadsarchief. We promoten het publiceren van artikelen uit ons tijdschrift elders in de regio.

Wekelijks plaatsen we een oude foto met vraag en informatie in het **Streekblad** dat een oplage heeft van bijna 50.000 exemplaren. Onze persberichten over activiteiten, boeken, exposities en historische achtergronden verschijnen maandelijks in de **media**.

Onderzoek en kennisvermeerdering

Ons **eigen gebouw** aan de Dorpsstraat 132 is open voor het publiek op maandagavond, woensdagmiddag en zaterdagmiddag. Bovendien gemiddeld 2x per maand bij extra activiteiten in de Dorpsstraat (zie Stadsbrede activiteiten). Op afspraak kan ook altijd en we vormen het vertrekpunt voor rondleidingen door de Stadsgidsen.

In 2024 ontvingen we 2860 bezoekers. In 2025 verwachten we er 3000 en in 2026 3300, een jaarlijkse groei van 10%.

We adviseren de Gemeente Zoetermeer op grond van onze expertise bij nieuwe **archeologische onderzoeken** en leveren historische informatie ter ondersteuning daarvan.

Het lezen en bestuderen van **oude handschriften** en taal is voor velen een lastige opgave. Paleografie houdt zich bezig met het bestuderen en ontcijferen van oud schrift, onvermijdelijk bij historisch bronnenonderzoek. Naast het organiseren van maandelijkse leesbijeenkomsten leveren we expertise aan onderzoekers die niet of niet geheel zelfstandig uit oude documenten wegwijs kunnen worden.

Het doen van **genealogisch onderzoek** naar huidige en vroegere inwoners van Zoetermeer en van het voormalige Zegwaard is de belangrijkste activiteit. We verwerken de inmiddels miljoenen records in een database die in het verenigingsgebouw te raadplegen is. Ook geven we advies en hulp bij stamboomonderzoek.

Daarnaast worden in samenwerking met het Stadsarchief originele **archiefstukken digitaal leesbaar gemaakt**. In 2026 werken we verder aan de 17^e/18^e-eeuwse boelhuisboeken, paspoorten en trouwboeken. Daarna volgt publicatie via de website: www.geheugenvanzoetermeer.nl. In nauw overleg met de beheerder van de Zoetermeerse begraafplaatsen documenteren we de informatie op grafstenen van graven die worden geruimd.

Behoud van erfgoed

Ook in 2026 werken we verder aan het nog beter **digitaal beschikbaar** krijgen van de collecties, zodat iedereen, ook buiten Zoetermeer, zelfstandig kennis kan nemen van en inzage heeft in onze collecties. Dat betekent : selectie, beschrijving in de digitale catalogus en opbergen van alle nieuwe verworven boeken, foto's, documentatie en archieven, scannen van het analoge beeldmateriaal en publicatie via geheugenvanzoetermeer.nl.

Ook zal het leveren van inhoudelijke informatie uit onze enorme collecties ten behoeve van belangstellenden en onderzoekers en het tonen daarvan in ons verenigingsgebouw 't Nieuwe Huis aan de Dorpsstraat 132 doorgaan.

Auteursrechten van journalisten en fotografen maken het nog onmogelijk om kranten en documentatieverzamelingen te scannen voor plaatsing op de websites. Het materiaal is echter zo belangrijk voor de 20^e-eeuwse geschiedenis van de stad, dat we dit scannen voor 'intern gebruik', iets dat wettelijk wel is toegestaan. Dit gaat in fasen gezien de grote hoeveelheid en complexiteit van het materiaal.

De **samenwerking met het Stadsarchief** die al uit de jaren (19)90 dateert wordt volop voortgezet. Daarbij horen onder andere de gezamenlijke website geheugenvanzoetermeer.nl, beschrijven van beeldmateriaal, bemiddelen bij verwerving van archieven en een gezamenlijke presentatie bij het Historisch festival.

De in 2024 weer terugontvangen **collectie** van Museum De Voorde zal in 2026 geheel beschreven en gefotografeerd zijn. Via geheugenvanzoetermeer.nl bieden we de collectie aan in samenhang met de gemeentelijke collectie.

Op grond van het raadsbesluit om een **Erfgoedhuis** te realiseren in een deel van de brandweerkazerne aan de Brusselstraat, zijn wij als erfgoedpartner betrokken bij de organisatie, inrichting en programmering. Stichting Schatbewakers en het Architectuur Punt Zoetermeer zijn ook aangehaakt. In 2026 zal de verkenning worden voortgezet waarbij wij onze volledige medewerking

zullen geven aan de realisatie van het Erfgoedhuis met behoud van onze eigen verantwoordelijkheid en verenigingsgebouw.

De tweejaarlijkse **Jan van der Spekprijs** zal in 2027 worden georganiseerd. In 2026 starten wij met het samenstellen van een groslijst. Dat doen wij door middel van monitoring van de omgeving, het raadplegen van de leden en relevante documenten.

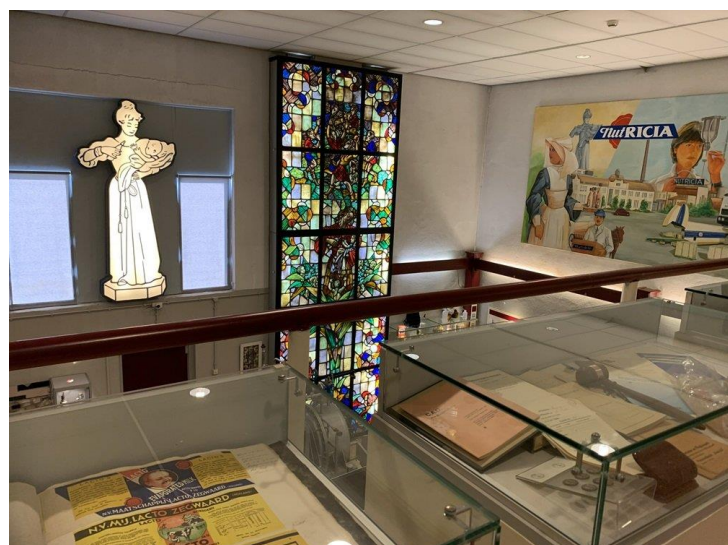
Wij adviseren de gemeente Zoetermeer over **omgevingsplannen en -programma's**, in het bijzonder over de positie van cultuur historisch erfgoed in de ontwikkelingsplannen voor de omgeving. Daarnaast blijven wij actief deelnemen aan de participatietrajecten rond beleidsinitiatieven en concrete planprojecten zoals De Entree en andere nieuwe wijken of toekomstgerichte ruimtelijke plannen zoals de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040.

Het **project Post45** beoogt het waarderen en beschermen van het in Zoetermeer aanwezige naoorlogse erfgoed. Afhankelijk van het tempo waarin de gemeente besluiten neemt zal HGOS bijdragen (via de Externe Begeleidingscommissie) aan de uitwerking en het bekendmaken van het naoorlogse erfgoed. Dat laatste in samenwerking met Schatbewakers, Architectuurpunt Zoetermeer en Gilde Stadsgidsen.

Wij doen **onderzoek naar beeldbepalende gebouwen** en gebieden in Zoetermeer. Beschrijvingen van de historie en de beeldbepalende kenmerken daarvan worden gepubliceerd op de website van het HGOS en in 't Seghen Waert.

Wij willen ons inspannen om **monumenten in Zoetermeer te monitoren** door middel van onderzoeken en beoordelingen in de vorm van bv. schouwexcursies. Wanneer daar aanleiding voor is zullen de rapportages aan de gemeente worden aangeboden. Over de resultaten wordt in 't Seghen Waert gepubliceerd. Signalen die wij van de leden en/of vanuit de bevolking ontvangen over dreigend verval van erfgoed vertalen we in signalen en adviezen richting de gemeente.

HGOS wil betrokken zijn en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en totstandkoming van duurzame **kerkenvisie** in Zoetermeer.

Wij volgen de aanvragen van **omgevingsvergunningen** bij de stadsbouwmeester en leveren waar nodig onze inbreng. Aan de bespreking van plannen in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit zullen wij deelnemen als het belang van het behoud en/of gebruik van het cultuur historisch erfgoed in geagendeerde plannen de orde is.

Organisatie

De organisatie van de actieve leden in **werkgroepen** voldoet goed en die handhaven we.

De **leden van HGOS** worden actief betrokken bij het beleid en de activiteiten. We leunen sterk op de meer dan 70 actieve leden. Vier keer per jaar ontvangen de leden ons blad 't Seghen Waert en 2/3 van de leden wordt bovendien 4x per jaar digitaal geïnformeerd via de Nieuwsflits. De jaarlijkse algemene ledenvergadering heeft na de pauze altijd een inhoudelijke component en biedt mogelijkheden voor ontmoeting. Eenieder is altijd welkom in ons verenigingsgebouw.

We blijven alert op mogelijkheden om het **ledenbestand** te doen groeien naar 1200 en daarmee automatisch te verjongen.

We streven naar en handhaven de solide en deskundige bezetting van het **bestuur**.

